

Alexandru ȘTEFAN

„Port”-ul Casandrei

Mă tem de dramaturgia contemporană, așa cum poate numai un lăutar s-ar putea teme de muzica simfonică: aude de la ceilalți că e valoroasă, dar nu pricepe de ce! Se duce în repetate rânduri la concerte, străduindu-se să descopere acel „ceva” care să-l emoționeze. Intră în cercurile cele mai elevate de compozitori, întrebă, ascultă, meditează și mediază îndelung diferite opinii – dar totul e în zadar.

Sunt excepționale acele cazuri în care așezându-se pe scaunul sălii de spectacole cu un caiet-program în mână, în momentul în care începe muzica să cânte, trăiește o revelație profundă, și afirmă: „Aici e armonia!”

Când se petrece un asemenea fenomen, nu partitura e de vină, ci dirijorul. Cam în termenii aceștia mai pot eu să mă apropii de dramaturgia contemporană: atunci când un regizor sau un actor știe să filtreze textul.

Despre englezul Simon Stephens, începând cu anul 2002 în care a avut loc premiera piesei **Port** pe scena Teatrului Royal Exchange din Manchester, se spune și acum că promite a fi un dramaturg de valoare. Despre felul în care a reușit să scrie această piesă mi s-a părut remarcabilă următoarea confesiune:

„Am petrecut o lună acasă luând interviuri femeilor pe care le cunoșteam și care locuiseră în Stockport întreaga lor viață. Am înregistrat aceste interviuri. Le-am înțeles poveștile și am fost uimit de onestitatea lor, de umorul, de compasiunea, de inteligența de care dădeau dovadă. Am luat interviuri unor prieteni apropiați, dar și unor străini, vărului meu în vârstă de douăzeci de ani și bătrânei Nana de optzeci și opt de ani. Am vorbit cu ei despre viața lor, despre aspirațiile, amintirile, relațiile pe care le aveau în oraș.”*

Însă dincolo de metoda ce îmi amintește de epoca de afirmare a realismului, produsul finit mi s-a părut lipsit de un filon concret.

Era o vreme în care credeam cu tărie că pe suportul unei piese lipsită de valori scenice nu se pot realiza performanțe. Pe cei care momentan sunt de acord cu mine îi rog să vadă același *Port*, pus în scenă de doamna Mihaela Sârbu pe scena Studioului de teatru Casandra.

Vor fi uimiți să asiste la o piesă de acel gen în care actorii joacă atât de bine încât până și momentele de o monotonie extremă își păstrează un centru de interes. Repetitivitatea replicilor, anostul câtorva situații gândite de autor, sunt mascate de entuziasmul studenților. Structură generală permitea spectatorului să trăiască în cadrul fiecărei scene o emoție aparte, ca o introspecție de numai câteva secunde. Scena în care Rachel fură banii propriei bunici stârnea un *amestec de revoltă și de milă* pe care personal cred că foarte rar se întâmplă ca actorii să îl redea cu atâta măiestrie. Era vorba de o relaționare profundă, de un schimb de replici venit nu numai din vârful limbii, ci parcă din întregul destin ce se desfășurase sub privirile noastre „însetate”. Transformarea lui Billy într-un infractor nu putea să nu te dezoleze. Și nu mai iau în calcul faptul că Alexandru Potocean și-a meritat aplauzele din plin pentru felul în care a reușit să individualizeze arhetipul soțului bețiv care își bate nevasta.

Alexandru POTOCEAN și Sânziana NICOLA

Mi-am dat seama involuntar că titlul piesei nu are aparent nicio legătură cu acțiunea. De ce *Port...* de unde cuvântul ăsta atât de nesemnificativ pentru ceea ce se petrece în scenă? Pentru că explicit nu ne spune nimeni unde se petrece acțiunea și, în nici un caz, nu avem de unde să știm că este vorba de orașul natal al autorului. Reușita studenților din anul IV Actorie este aceea că prin intermediul întregului joc scenic reușesc să redea atmosfera unui oraș natal, intim, din care eroina vrea să plece. Și, fără să vrei, în fața ochilor nu se mai desfășoară ceea ce ar presupune titlul piesei, ci adevărata lume, ca și cum interviurile luate de Simon Stephens nu ar mai fi fost transcrise.

Nu știu cum să închei. De obicei, când lauzi un spectacol e foarte greu să găsești un final cronicii, dar... în acești termeni se anunță o Gală a Absolvenților uluitoare!

Studioul de Teatru Casandra – Port de Simon Stephens. Regia: asist. univ Mihaela Sîrbu. Scenografia: Gabriela Bădina. Cu: Sânziana Nicola, Gloria Găitan, Bogdan Marhodin, Alexandru Năstase, Călin Puia, Adrian Tapciuc, Sabina Brândușe, Alexandru Secăreanu, Andreea Dragnea, Alexandru Potocean *studenți anul IV, Actorie, clasa profesor coordonator prof. univ. Ion Cojar. Data reprezentației: 14 martie 2007.*

NOTĂ:

* Sursa: www.bbc.co.uk, într-un interviu acordat pe data de 6 noiembrie 2002.

Mircea GHÎTULESCU

Radiografia urii

În *Dona Quijota (Fata care dă cu pumnul)*, Mircea M. Ionescu nu a scris, cum ar părea, o dramă despre o femeie multiplu violată care vrea să-i pedepsească pe violatori – chiar dacă violatorul principal, Senatorul, „are intenții serioase”, adică vrea să o ia de nevastă –, ci un text despre ura pură. Cum anume încolțește ea și cum se dezvoltă. Cum răbufnește și antrenează viața într-un infern. Dar, până la urmă, nu ura este problema, ci energia pe care o absoarbe provocând pierderi ce te împiedică să trăiești.

În textul lui Mircea M. Ionescu, fata s-a hotărât să devină campioană la box dar, în box, prima lecție a antrenorului este să înveți să-l urăști pe adversar, să îți faci plăcere să-l nimicești. Să îți vezi adversarul sângerând este un triumf al vieții care îți dă putere să supraviețuiești. Începând de aici, ura începe să-ți placă. De fapt, nici nu mai urăști, dar rămâne plăcerea, profesia de a urî cu calm, cu experiență, cu cinism. Ne îndepărtăm, însă, prea mult de intenția autorului. Căci el examinează latura pozitivă a urii, aceea care creează condițiile protestului asigurând normele de igienă socială. Fata învață să se bată nu spre a-i pedepsi pe violatori, ci ca să găsească în victoria sportivă o revanșă pentru demnitatea ei călcată în picioare. Mircea M. Ionescu extrage din sport (prima lui pasiune) astfel de subiecte umaniste care, în unele piese, proiectează probleme personale la nivel social, iar în altele, la nivel planetar. Undeva se petrece, totuși, un scurt circuit. Credeam că legile sportului nu sunt